

Dosarul nr. 2r-599/22
2-21109520-01-2r-14122022

Prima instanță - (Curtea de Apel Chișinău) L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță

DECIZIE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”,

în cauza civilă cu element de extraneitate, la cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA (Italia) și Taddei SpA (Italia) împotriva debitorului Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” (Republica Moldova) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine,

împotriva încheierii din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis parțial cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva debitorului Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine,

c o n s t a ț ă:

La 21 iulie 2021, a fost înregistrată cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA, prin care s-a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii pronunțate la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, în cauza de arbitraj între Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA către ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

În motivarea cererii s-a indicat că hotărârea arbitrală a cărei recunoaștere și executare silită se solicită, a fost emisă în cadrul procedurii de arbitraj în conformitate cu Regulele UNCITRAL după cum au fost revizuite în 2013, de către Tribunalul arbitral format din trei arbitri, câte unul numit de fiecare parte, iar președintele Tribunalului arbitral fiind desemnat de Camera de Comerț Internațională din Paris care a acționat în calitate de autoritate de numire.

Tribunalul arbitral a fost compus din următorii arbitri: Profesorul Dragoș Alexandru Sitaru numit de Creditori; Dr. Crenguța Leaua numită de debitor, ÎS

„Administrația de Stat a Drumurilor”; Profesorul Stavros Brekoulakis desemnat de Camera Internațională de Comerț din Paris (ICC Paris) care a acționat în calitate de autoritate de numire.

Prin Hotărârea arbitrală, Tribunalul arbitral a obligat ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” („Debitor”) la plata în beneficiul Creditorilor a sumelor bănești după cum urmează:

”... XVI. DECIZIA TRIBUNALULUI

536. Din motivele expuse mai sus, având în vedere cu atenție comunicările scrise și orale și dovezile prezentate în arbitraj și după ce s-au conferit și au fost de acord unul cu celălalt Tribunalul Arbitral declară și pronunță următoarele:

537. Pârâtul va plăti imediat Reclamanților suma de 365 096,90 EUR, ca costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor executate.

538. Pârâtul va plăti imediat Reclamanților suma de 601 248,56 EUR ca Daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului.

539. Pârâtul va plăti imediat Reclamanților suma de 372 323,36 EUR ca dobândă acumulată până la data acestei Hotărâri.

540. Pârâtul va plăti dobânzi de la data Hotărârii, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății.

541. Fiecare Parte își va suporta propriile costuri legale, inclusiv taxele juridice, onorariile experților, plățile și alte costuri legate de reprezentarea legală a fiecărei Părți în acest arbitraj.

542. Ambele Părți vor suporta, în cote egale, onorariile Tribunalului Arbitral în valoare de 338 000 USD (fără TVA).

543. Ambele părți vor suporta, în cote egale, cheltuielile rezonabile ale Tribunalului Arbitral, în valoare de 17 863 USD. Deoarece ambele părți au depus deja suma de 18.000 USD ca avans pentru cheltuielile Tribunalului Arbitral, suma de 137 USD [fiind diferența dintre avansul pentru cheltuieli și cheltuielile efectuate de Tribunalul Arbitral] vor fi returnate Părților în cote egale pentru fiecare parte.

544. Pârâtul va suporta suma de 18 810 USD pentru plata TVA pentru doi co-arbitri Dr. Leaua și Profesorul Sitaru.

545. Ambele părți vor suporta, în părți egale, cheltuielile administrative pentru suma de 10 000 USD, reprezentând costurile administrative ale Camerei Internaționale de Comerț (CIC) și suma de 2 000 EUR fiind taxa administrativă pentru Secretarul General al Curții Permanente de Arbitraj de la Haga.

546. Toate celelalte revendicări, cereri și scutiri solicitate sunt respinse.”

Clauza arbitrală, potrivit căreia litigiul urmează a fi soluționat de către Tribunalul Arbitral, conform Regulilor UNCITRAL 2013 este prevăzută în subclauza 20.6 a Condițiilor Generale ale Contractului RSPSP/W2/02 „Reabilitarea drumului M2 Chișinău - Soroca km 26+200 - km 54+850” din 18 februarie 2011 [Condiții generale pentru lucrări de Construcție și Inginerie proiectate de Angajator, ediția armonizată a Băncii de Dezvoltare Multilaterală, martie 2006, elaborată și protejată cu drepturile de autor de Federația Internațională a Inginerilor Consultanți, FIDIC 2006], în baza căruia a și fost emisă Hotărârea arbitrală.

Componenta Tribunalului arbitral, limba arbitrajului, legea aplicabilă, precum și locul desfășurării arbitrajului ca fiind Paris, Franța, au fost stabilite de părți împreună cu Tribunalul la Conferința de Administrare a cauzei care a avut loc la 22 noiembrie 2018, iar la 27 noiembrie 2018 Tribunalul a scris părților un rezumat al discuției

purtate la conferința de administrare a cazului în care s-a confirmat că: Regulile aplicabile procedurilor de arbitraj sunt Regulile UNCITRAL, astfel cum au fost revizuite în 2013; Sediul arbitrajului este Paris, Franța; Limba procedurilor este engleza; Legea aplicabilă care reglementează fondul cauzei este Legea Republicii Moldova. Obiecții nu au fost înaintate de către părți.

Totodată, conform condițiilor speciale ale Contractului RSPSP/W2/02 în special subclauza 1.4, Legea aplicabilă este a Republicii Moldova, limba aplicabilă este limba engleză, iar conform subclauzei 20.6 (a) Regulile de procedură în cadrul arbitrajului vor fi UNCITRAL.

În așa mod, consideră că, competența Tribunalului arbitral ad-hoc, precum și locul soluționării litigiului au fost determinate corect și potrivit prevederilor Contractului încheiat între părți.

Cu referire la dovada citării debitorului, se menționează că Debitorul a fost înștiințat în modul corespunzător despre examinarea cauzei și a primit Cererea arbitrală.

Mai mult, Debitorul a participat la examinarea cauzei și a avut posibilitatea de a expune opinia sa în privința solicitărilor Creditorilor, inclusiv în privința sumelor pretinse și adjudecate. Dovada citării Debitorului o constituie chiar statuările din Hotărârea Arbitrală ale cărei recunoaștere și încuviințare a executării silite se solicită prin prezenta cerere.

Cu referire la caracterul definitiv și executoriu al hotărârii, a notat că hotărârea arbitrală a devenit definitivă și executorie la 10 martie 2020, data emiterii acesteia. Acest fapt rezultă chiar din textul Hotărârii arbitrale potrivit căruia aceasta este o „Hotărâre Finală”.

Statuarea în cauză rezultă și din prevederile art. 34.2 al Regulamentului UNCITRAL 2013 publicat pe pagina oficială web a Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Internațional Comercial UNCITRAL, potrivit căroră, Hotărârea arbitrală se expune în formă scrisă și este definitivă și obligatorie pentru părți. Părțile se obligă să execute hotărârea arbitrată fără întârziere.

Reieșind din prevederile alin. (1) art. 475 din Codul de procedură civilă, în măsura în care Hotărârea arbitrală a fost emisă în Paris, Franța, aceasta este o hotărâre arbitrală străină în sensul art. 475 din Codul de procedură civilă și, respectiv, poate fi supusă recunoașterii în Republica Moldova prin adresarea unei cereri în acest sens instanței competente. Având în vedere faptul că până în prezent Hotărârea arbitrală nu a fost executată benevol de către Debitor, Creditorii au înaintat prezenta cerere de recunoaștere a Hotărârii arbitrale cu încuviințarea executării silite a acesteia.

Creditorii consideră că prevederile legislației Republicii Moldova cu privire la cazurile și condițiile de recunoaștere a Hotărârilor arbitrale străine în prezenta speță sunt întrunite, iar temeuri de refuz de recunoaștere a Hotărârii arbitrale invocate nu există.

În baza art. 475-476, 94, 96 din Codul de procedură civilă, s-a solicitat: recunoașterea Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitrai Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, în cauza de arbitraj între Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA vs ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” prin emiterea unei încheieri integrale cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine; încuviințarea executării silite a Hotărârii

Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral International Ad-Hoc cu sediul Paris, Franța și eliberarea titlului executoriu prin care să se dispună încasarea silită de la debitorul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul creditorilor Toto Construzioni Generali” SpA și Taddei SpA a următoarelor sume: suma de 365 096,90 EUR, ca costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor executate; suma de 601 248,56 EUR ca daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului; suma de 372 323,36 EUR ca dobândă acumulată până la data adoptării Hotărârii Arbitrale; încasarea dobânzii de la data Hotărârii Arbitrale, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății; încasarea din contul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA a cheltuielilor de judecată suportate.

Prin încheierea din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva debitorului ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine.

S-a recunoscut pe teritoriul Republicii Moldova hotărârea Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020, în cauza de arbitraj între Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”.

S-a încuviințat executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020 și s-a eliberat titlul executoriu privind încasarea din contul debitorului ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA a sumei de 365 096,90 EURO, cu titlu de costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor executate; a sumei de 601 248,56 EURO cu titlu de daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului; a sumei de 372 323,36 EURO ca dobândă acumulată până la data adoptării hotărârii arbitrale; încasarea dobânzii de la data hotărârii arbitrale, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății.

În rest, cererea s-a respins ca neîntemeiată.

La 25 noiembrie 2022, ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a declarat recurs împotriva încheierii din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, cu casarea încheierii contestate și emiterea unei hotărâri noi, prin care: să fie scoasă de pe rol cererea privind recunoașterea și încuviințarea executării silite a Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral International Ad-Hoc cu sediul la Paris, Franța, în cauza de arbitraj între creditorii Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA vs. ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”; sau, în cazul în care instanța de recurs va considera că cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale străine este depusă de o persoană împuternicită, respingerea cererii înaintate cu refuzarea recunoașterii și încuviințării executării silite a Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral International Ad-Hoc cu sediul Paris, Franța.

La 26 decembrie 2022, ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a depus supliment la recurs, având aceleași solicitări.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Astfel, recurentul consideră că instanța de judecată urma să scoată de pe rol acțiunea privind recunoașterea Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitrai International Ad-Hoc cu sediul Paris, Franța și eliberarea titlului executoriu.

În acest context, a susținut că preținșii creditorii nu au anexat la cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale străine nici o probă care să ateste cine sunt administratorii creditorilor și în ce temei acționează în numele Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA.

La fel, cererea înaintată este semnată de către avocatul Maria Ciornenchi, care pretinde că acționează în numele creditorilor în baza mandatului seria MA nr.1159152 din 10 iulie 2021, eliberat (semnat) de către Pier Franceso Tazza, care ar acționa în numele Taddei SpA.

Astfel, a menționat că nu a fost anexat nici un act corespunzător care ar confirma că cet. Pier Franceso Tazza deține calitatea de administrator al creditorului Taddei SpA și respectiv că ar avea dreptul să împuternicească avocatul Maria Ciornenchi de a acționa în numele persoanei juridice.

Corespunzător, a invocat că instanța de judecată a pus pe rol și a admis cererea inclusiv a creditorului Toto Construzioni Generali SpA, chiar dacă în numele acestuia nu a acționat nici un reprezentant legal împuternicit care să semneze cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale și să-l reprezinte în instanță. Or, avocatul Maria Ciornenchi, se prezintă eronat în calitate de reprezentant al ambilor creditorii în condițiile în care mandatul seria MA nr.1159152 din 10 iulie 2021, este semnat doar de către cet. Pier Franceso Tazza care pretinde a fi administrator al creditorului Taddei SpA.

Drept urmare, chiar și în cazul în care creditorul Taddei SpA demonstrează că împuternicirile acordate avocatului Maria Ciornenchi sunt legale, acțiunea înaintată nicidecum nu poate fi calificată ca fiind înaintată și din numele creditorului Toto Construzioni Generali SpA atât timp cât reprezentantul legal al acestuia nu și-a manifestat nici într-un mod voiuța de a depunere cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale.

Un alt argument al recursului este că cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale străine nu întrunește criteriile de admisibilitate prevăzute de art. 475¹ din Codul de procedură civilă, în Convenția pentru recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale încheiată la New York la 10 mai 1958 și în Convenția cu privire la suprimarea cerinței supra legalizării actelor oficiale străine, încheiată la Haga la 5 octombrie 1961.

În esență, a remarcat că reprezentantul creditorului nu a prezentat instanței de judecată contractul original sau un extras legalizat al Contractului RSPSPAV2 „reabilitarea drumului M2 Chișinău-Soroca km 26+200-km 54+850” sub clauza 20.6. (FIDIC 2006) care reprezintă clauza arbitrală. Or, avocatul Maria Ciornenchi a prezentat instanței de judecată o simplă traducere în limba română a unei pretinse clauze arbitrale, fără a fi legalizată în modul stabilit.

La fel, în recurs s-a menționat că instanța de judecată urma să refuze recunoașterea Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitrai International Ad-Hoc cu sediul Paris, Franța și eliberarea titlului executoriu, cu

respingerea cererii înaintate, or, aceasta contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

În acest sens, a invocat că prin dispozitivul Hotărârii Arbitrale emise la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral International Ad-Hoc cu sediul Paris, Franța, instanța de arbitraj a dispus încasarea silită de la debitorul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA a următoarelor sume: 365 096,90 EUR, ca costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor, 601 248,56 EUR ca daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului, 372 323,36 EUR ca dobândă acumulată până la data adoptării Hotărârii Arbitrale, încasarea dobânzii de la data Hotărârii arbitrale, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății.

Totuși, instanța de arbitraj nu a specificat cum urmează de partajat între creditori sumele pretinse spre încasare. Or, circumstanța respectivă este obligatorie, întrucât legislația Republicii Moldova guvernează litigiul dintre părți și este inadmisibil de a încuviința o hotărâre arbitrală incertă atât timp cât potrivit art. 248 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la pronunțarea hotărârii în interesul mai multor reclamanți, instanța judecătorească menționează măsura în care hotărârea se raportează fiecărui reclamant sau caracterul solidar al dreptului de urmărire.

Prin urmare, consideră că din cauza lipsei unei hotărâri clare și coerente este afectată indubitabil ordinea publică. Esența încălcării principiilor fundamentale ale dreptului, ordinii publice și bunelor moravuri la emiterea hotărârii instanței de arbitraj constă în faptul că aceasta a fost emisă în contradicție cu prevederile art. 248 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fapt incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului Republicii Moldova.

Lipsa modului de partajare a sumelor încasate în beneficiul creditorilor, este o eroare substanțială, efectivă și flagrantă încuviințată de către Curtea de Apel Chișinău, care direct afectează ordinea publică, principiile fundamentale ale dreptului și bunele moravuri.

În concluzie, a conchis că la caz se atestă cu certitudine că instanța de apel a trecut cu vederea motivele de inadmisibilitate a cererii de recunoaștere și încuviințare a executării hotărârii arbitrale străine, ignorând în așa mod argumentele debitorului, situație ce denotă că justițiabilul nu a fost auzit la judecarea cauzei.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 10 noiembrie 2022, iar recursul a fost declarat la 25 noiembrie 2022, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierilor contestate, din următoarele motive.

În art. I al Convenției pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958, ratificată prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 87 din 10 iulie 1998, în vigoare pentru Republica Moldova de la 17 decembrie 1998, se arată că fiecare din statele contractante recunoaște convenția scrisă prin care părțile se obligă să supună unui arbitraj toate diferendele sau anumite diferende care s-au ivit sau ar putea să se ivească între ele privind un raport de drept determinat, contractual sau necontractual, referitor la o problemă susceptibilă a fi reglementată prin arbitraj.

Potrivit art. III din Convenția de la New York din 1958, fiecare din statele contractante va recunoaște autoritatea unei sentințe arbitrale și va acorda executarea acestei sentințe conform regulilor de procedură în vigoare pe teritoriul unde sentința este invocată în condițiile stabilite de reglementarea uniformă.

Astfel, Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art. 454 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cetățenii străini și apatrizii, organizațiile străine și organizațiile internaționale (denumite în continuare persoane străine) sunt în drept să se adreseze în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime și beneficiază în fața instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova de aceleași drepturi și au aceleași obligații procedurale ca și cetățenii și organizațiile Republicii Moldova, în condițiile legii.

Conform art. 467 alin. (1) din Codul de procedură civilă, hotărârile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, sunt recunoscute și se execută în Republica Moldova fie dacă astfel se prevede în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârilor judecătorești străine.

Potrivit art. 38 din Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional nr.24-XVI din 22 februarie 2008, recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine se efectuează conform procedurii stabilite la art. 475-476 din Codul de procedură civilă.

Aliniatul (1) lit. a) al art. 475 din Codul de procedură civilă, prevede că o hotărâre arbitrală este considerată ca fiind străină dacă este pronunțată pe teritoriul unui stat străin.

Conform alin. (2) al aceluiași articol, poate fi recunoscută și executată în Republica Moldova o hotărâre arbitrală străină emisă, în conformitate cu o convenție arbitrală, pe teritoriul unui stat străin care este parte la Convenția privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, precum și o hotărâre arbitrală străină ale cărei recunoaștere și executare sunt reglementate fie prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie în baza principiului reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârii arbitrale străine.

Iar, conform alin. (3) lit. a), partea care invocă o hotărâre arbitrală străină poate solicita recunoașterea și executarea silită a hotărârii arbitrale străine.

Din sensul prevederilor enunțate este de înțeles că, ca natură juridică, recunoașterea hotărârilor arbitrale străine este o procedură contencioasă care are ca și scop verificarea îndeplinirii condițiilor de regularitate ale acestor hotărâri.

Caracteristica esențială a hotărârilor străine o reprezintă intangibilitatea, ceea ce înseamnă că acestea au ca efecte principale autoritatea de lucru judecat și forța executorie.

Executarea hotărârilor arbitrale străine implică prealabila ei recunoaștere. Pentru punerea în executare silită, hotărârile arbitrale străine trebuie să întrunească condițiile de regularitate internațională și să fie susceptibile de realizare.

Refuzul recunoașterii și încuviințării executării hotărârea arbitrale străine este prevăzut și la alin. (1) și (2) ale art. 476 din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care, recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine pot fi refuzate numai la cererea părții împotriva căreia sunt invocate dacă această parte prezintă instanței de judecată probe doveditoare că: a) una dintre părțile convenției arbitrale nu avea capacitate deplină de exercițiu sau convenția arbitrală nu este valabilă potrivit legii căreia părțile au subordonat-o or, în lipsa stabilirii acesteia, potrivit legii țării în care a fost pronunțată hotărârea; sau b) partea împotriva căreia este emisă hotărârea nu a fost informată în modul corespunzător cu privire la desemnarea arbitrului sau cu privire la procedura arbitrală or, din alte motive, nu a putut să își prezinte mijloacele sale de apărare; sau c) hotărârea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția arbitrală sau care nu cade sub incidența condițiilor convenției arbitrale ori hotărârea conține dispoziții asupra unor chestiuni ce depășesc limitele convenției arbitrale; sau d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu a corespuns convenției părților or, în lipsa unei asemenea convenții, nu a fost conform legii țării în care a avut loc arbitrajul; sau e) hotărârea arbitrală nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost desființată or executarea ei a fost suspendată de instanța judecătorească sau de o autoritate competentă a țării în care sau conform legii căreia ea a fost pronunțată.

Recunoașterea și încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale străine pot fi refuzate, de asemenea, dacă instanța judecătorească constată că: a) obiectul litigiului nu poate fi soluționat prin arbitraj conform legii Republicii Moldova; sau b) recunoașterea sau încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Totodată, conform alin. (3), (4) și (5) a art. 476 din Codul de procedură civilă, lipsa valabilității convenției arbitrale conform alin. (1) lit. a) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat la constituirea tribunalului arbitral sau, în cazul în care nu a participat la constituirea tribunalului arbitral, a participat în procedura arbitrală și, anterior depunerii apărării, nu a ridicat excepția de lipsă a competenței tribunalului arbitral pe temei de lipsă a valabilității convenției arbitrale.

Lipsa informării cu privire la desemnarea arbitrului conform alin. (1) lit. b) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat în procedura arbitrală și, anterior depunerii apărării, nu a ridicat excepția de lipsă a competenței tribunalului arbitral pe temei că tribunalul arbitral a fost constituit cu încălcarea legii aplicabile.

Depășirea limitelor convenției arbitrale conform alin. (1) lit. c) nu poate servi drept temei pentru refuzul de a recunoaște sau de a executa hotărârea arbitrală străină dacă partea care invocă acest temei a participat în procedura arbitrală și, cunoscând depășirea limitelor convenției arbitrale de către tribunalul arbitral, nu a ridicat excepția de depășire a limitelor convenției arbitrale de către tribunalul arbitral.

La fel, în conformitate cu art. 39 din Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional nr.24-XVI din 22 februarie 2008, recunoașterea sau executarea hotărârii

arbitrale, indiferent de țara în care a fost pronunțată, poate fi refuzată numai în următoarele cazuri:

a) la cererea părții împotriva căreia este invocată hotărârea dacă aceasta prezintă instanței de judecată probe că:

- în privința uneia din părțile convenției de arbitraj, menționate la art. 7, a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, iar convenția de arbitraj a fost încheiată fără asistența curatorului sau, după caz, nu a fost încheiată de tutore în numele persoanei ocrotite sau convenția de arbitraj nu este valabilă conform legii căreia părțile au subordonat-o ori, în lipsa unei indicații în acest sens, conform legii țării în care a fost pronunțată hotărârea;

- nu a fost informată în modul corespunzător despre desemnarea arbitrilor ori despre procedura arbitrală sau, din orice alt motiv justificat, nu a putut să prezinte explicații;

- hotărârea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția de arbitraj sau care nu se înscrie în prevederile convenției, sau care conține decizii asupra unor chestiuni ce depășesc prevederile convenției de arbitraj. Dacă dispozițiile hotărârii arbitrale referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj pot fi delimitate de cele care nu sunt incluse în ea, partea hotărârii care conține dispoziții referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj poate fi recunoscută și executată;

- constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu corespund convenției părților ori, în lipsa unei asemenea convenții, nu sunt conforme legislației statului în care a avut loc arbitrajul;

- hotărârea nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost desființată ori executarea ei a fost amânată de o instanță de judecată competentă a țării în care sau conform legii căreia a fost pronunțată hotărârea;

b) dacă instanța de judecată constată că:

- în conformitate cu legea Republicii Moldova, obiectul litigiului nu este susceptibil de soluționare prin arbitraj;

- recunoașterea sau executarea hotărârii arbitrale contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Totodată, prin art. V din Convenția de la New York se prevede că recunoașterea și executarea hotărârii nu vor fi refuzate, la cererea părții contra căreia este invocată, decât dacă aceasta face dovada în fața autorității competente a țării solicitante că există vreuna din cauzele de nevaliditate enumerate în mod expres. Din formularea textului rezultă că sentința arbitrală străină constituie prin ea însăși un titlu care prezintă deplină încredere. Sarcina probei fiind răsturnată, numai că partea adversă trebuie să probeze că cerințele de regularitate ale sentinței arbitrale nu sunt îndeplinite. Această măsură permite eficacitatea extrateritorială a efectelor sentinței arbitrale străine.

Astfel, condițiile de regularitate ale sentințelor arbitrale străine se desprind, implicit, din menționarea cazurilor în care recunoașterea și executarea pot fi refuzate.

În art. V din Convenția de la New York sunt enumerate atât condițiile care trebuie îndeplinite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, cât și cazurile în care recunoașterea și executarea pot fi refuzate.

Enumerate limitativ la art. V al Convenției de la New York, cazurile de nevaliditate a sentinței arbitrale străine sunt următoarele: părțile la convenția de

arbitraj erau în virtutea legii aplicabile lor lovite de incapacitate sau că înțelegerea menționată nu este valabilă în virtutea legii căreia părțile au subordonat-o or, în lipsa unor indicații în acest sens, în virtutea legii țării în care sentința a fost dată (par. 1, lit. a)); partea împotriva căreia este invocată sentința nu a fost informată în mod convenit despre desemnarea arbitrilor or i-a fost imposibil, pentru un alt motiv, să-și pună în valoare mijloacele sale de apărare (par.1, lit. b)); sentința se referă la un diferend nementionat în compromis sau care să intre în prevederile clauzei sau ele conțin hotărâri care depășesc prevederile compromisului sau ale clauzei compromisorii (par. 1, lit. c)); constituirea tribunalului arbitral sau procedura de arbitraj nu a fost conformă cu acordul părților sau, în lipsă de convenție, ea nu a fost conformă cu legea țării în care a avut loc arbitrajul (par. 1, lit. d)); sentința nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost anulată sau suspendată de o autoritate competentă țării în care sau după legea căreia fost dată sentința (par. 1, lit. e)). De asemenea, recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale străine vor putea fi refuzate dacă autoritatea competentă a țării unde se cere exequaturul constată următoarele: obiectul diferendului nu este susceptibil de a fi reglementat pe calea arbitrajului în conformitate cu legea acestei țări (par. 2, lit. a)); sentința este contrară ordinii publice a acestei țări (par. 2, lit. b)).

Prin prisma cazurilor de nevaliditate stabilite de Convenția de la New York, rezultă că pentru recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale străine trebuie întrunite următoarele condiții: competența organului arbitral care a pronunțat sentința să fie conformă cu acordul părților exprimat în compromis sau clauza compromisorie, în ceea ce privește valabila sa investire și limitele acestei investiții; constituirea organului arbitral și procedura urmată să fi fost conformă cu acordul părților sau cu legea țării unde a avut loc arbitrajul; sentința arbitrală să fi devenit obligatorie pentru părți, adică susceptibilă de executare de îndată ce a fost pronunțată și să nu fie anulată sau suspendată; respectarea dreptului de apărare al părții împotriva căreia este invocată sentința arbitrală; între părți să existe reciprocitate; sentința arbitrală să nu fie contrară ordinii publice din statul unde se cere recunoașterea și executarea.

În cazul în care condițiile de regularitate nu sunt îndeplinite, sancțiunea constă în refuzul recunoașterii și executării sentinței arbitrale străine în întregul ei.

Recunoașterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută în condițiile art. 475¹ alin. (1), 475² alin. (1), 475³ alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în corespundere cu care, cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă curții de apel în a cărei circumscripție se află domiciliul/reședința sau sediul părții împotriva căreia este invocată hotărârea arbitrală străină.

Cererea se examinează în ședință publică cu înștiințarea părților privind locul, data și ora examinării.

După ascultarea explicațiilor părților și examinarea probelor prezentate de acestea, instanța judecătorească emite o încheiere integrală cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silită a hotărârii arbitrale străine sau cu privire la refuzul de a încuviința executarea silită a hotărârii arbitrale străine.

În temeiul hotărârii arbitrale străine și a încheierii irevocabile emise în conformitate cu alin. (1) lit. a) din prezentul articol, instanța judecătorească menționată la art. 475¹ alin. (1) eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare în condițiile Codului de executare.

Conform art. 156 alin. (1) din Codul de executare, hotărârile judecătorești și hotărârile arbitrale străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul în care executarea lor a fost recunoscută și încuviințată conform procedurii stabilite în capitolul XLII din Codul de procedură civilă.

În speță, prin cererea din 21 iulie 2021, avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA, a solicitat recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii pronunțate la 10 martie 2020 de către Tribunalul Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, prin care debitorul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” (întreprindere de stat din Republica Moldova) a fost obligată să achite creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA (societăți comerciale din Italia) sumele de 365 096,90 EUR, ca costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor, 601 248,56 EUR ca daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului, 372 323,36 EUR ca dobândă acumulată până la data adoptării Hotărârii Arbitrale și încasarea dobânzii de la data Hotărârii arbitrale, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății.

Iar, prin încheierea din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva debitorului ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine. S-a recunoscut pe teritoriul Republicii Moldova hotărârea Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020, în cauza de arbitraj între Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”. S-a încuviințat executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020 și s-a eliberat titlul executoriu privind încasarea din contul debitorului ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA a sumei de 365 096,90 EURO, cu titlu de costuri financiare în temeiul Contractului pentru certificarea întârziată a lucrărilor executate; 601 248,56 EURO cu titlu de daune de întârziere impuse în mod nejustificat în cadrul Contractului; a sumei de 372 323,36 EURO ca dobândă acumulată până la data adoptării hotărârii arbitrale; încasarea dobânzii de la data hotărârii arbitrale, la o rată anuală de trei puncte procentuale peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, până la data plății. În rest, cererea s-a respins ca neîntemeiată.

Astfel, prin încheierea din 10 noiembrie 2022, prim instanță a admis parțial cererea motivând că hotărârea de arbitraj a devenit definitivă și executorie la 10 martie 2020, data emiterii acesteia, or din conținutul acesteia, rezultă că este o hotărâre finală.

La fel, din conținutul acesteia, se atestă că examinarea cauzei s-a desfășurat în conformitate cu Regulile UNCITRAL 2013, limba arbitrajului este engleza, sediul arbitrajului este Paris, Franța, legea aplicabilă care reglementează fondul cauzei este Legea Republicii Moldova, iar obiecții în acest sens nu au fost înaintate de către părți.

Tot din textul hotărârii, se reține că ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și-a prezentat poziția în legătură cu revendicările înaintate de către reclamanți, fiind informat în modul corespunzător.

Cererea creditorilor este însoțită de copiile legalizate cu apostilă de pe hotărârea de arbitraj a Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020.

La cerere au fost anexate în formă autentică extrasul Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură din Gran Sasso, Italia, precum și împuternicirile avocatului Maria Ciornenchi de a reprezenta creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA.

Toate aceste acte au fost traduse în conformitate cu prevederile Convenției și art. 4751 din Codul de procedură civilă.

Hotărârea arbitrală, a cărei recunoaștere și executare se solicită, este pronunțată în Paris, Franța.

Atât Republica Moldova, cât și Franța, sunt state părți la Convenția privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958.

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău a conchis că în conformitate cu Convenția de la New York din 10 iunie 1958 și Codul de procedură civilă a Republicii Moldova, sunt întrunite condițiile de act arbitral străin definitiv, pasibil recunoașterii și încuviințării executării silite pe teritoriul Republicii Moldova, or, acesta emană de la un tribunal valabil constituit în țara sa de origine, care este parte la respectiva Convenție, iar legalitatea hotărârii arbitrale străine a fost confirmată în jurisdicția Franței, creditorul a îndeplinit criteriile de admisibilitate a cererii, neexistând niciun impediment capabil să obstrucționeze procedura de recunoaștere și încuviințare conform art. V din Convenție pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958 și art. 475-476 din Codul de procedură civilă, admiterea cererii aflându-se la adăpostul certitudinii juridice, legalității și temeiniciei.

Prima instanță a constatat că nu au fost întrunite temeiurile de refuz prevăzute la art. 476 din Codul de procedură civilă, în recunoașterea și executare silită pe teritoriul Republicii Moldova a Hotărârii Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020.

Prin urmare, analizând încheierea contestată cu recurs, în raport de probele administrate și criticile invocate în recursul declarat, Colegiul constată că prima instanță corect a admis cererea depusă de creditorii Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA (Italia), ambii reprezentanți de avocatul Maria Ciornenchi cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine și întemeiat a recunoscut și încuviințat spre executare silită pe teritoriul Republicii Moldova hotărârea arbitrală străină emisă la 10 martie 2020 în cauza de arbitraj între Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, de către Tribunalul Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța.

Iar, cât privesc argumentele recursului că prima instanță urma să scoată de pe rol acțiunea cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine, din motivul lipsei împuternicirilor avocatului Maria Ciornenchi, în calitate de reprezentant al ambilor creditori, Colegiul consideră că prima instanță a explicat cu suficientă putere de convingere că prin extrasul Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură din Gran Sasso, Italia, se atestă că Tazza Pier Francesco este administratorul unic al asociațiilor Toto Construzioni

Generali SpA și Taddei SpA (vol. II, f.d.63-71) și, prin urmare, avocatul Maria Ciornenchi dispune de împuternicirile legale pe cauza dată, în baza mandatului seria MA nr.1159152 din 10 iulie 2021, eliberat (semnat) de către Tazza Pier Francesco.

La fel, la cerere au fost anexate în formă autentică extrasul Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură din Gran Sasso, Italia, precum și împuternicirile avocatului Maria Ciornenchi de a reprezenta creditorilor Toto Costruzioni Generali SpA și Taddei SpA, în cauza menționată. Toate aceste acte au fost traduse în conformitate cu prevederile Convenției și art. 475¹ din Codul de procedură civilă.

Referitor la celelalte critici invocate în recurs, prin care s-a pretins că cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale străine nu întrunește criteriile de admisibilitate, precum și că, instanța de judecată urma să refuze recunoașterea hotărârii arbitrale și eliberarea titlului executoriu, cu respingerea cererii înaintate, deoarece aceasta contravine ordinii publice a Republicii Moldova, Colegiul le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse, or, acestea nu și-au găsit confirmare.

În context, argumentul că cererea de recunoaștere a hotărârii arbitrale străine nu întrunește criteriile de admisibilitate deoarece reprezentantul creditorului nu a prezentat instanței de judecată contractul original sau un extras legalizat al Contractului RSPSPAV2 „reabilitarea drumului M2 Chișinău-Soroca km 26+200-km 54+850” sub clauza 20.6. (FIDIC 2006) care reprezintă clauza arbitrală, nu poate fi reținut de instanța de recurs, or însăși recurentul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” este al contractului, care nu a fost contestat, precum și, arbitrajul se referă la litigiile ce au decurs din acesta.

De asemenea, recunoașterea hotărârii arbitrale străine nu poate fi refuzată pentru orice contrarietate a ei cu ordinea publică, ci numai în situația în care încălcarea ordinii publice este substanțială, efectivă și flagrantă, condiție ce nu se atestă la caz.

Prin urmare, rezumând, Colegiul constată că cerințele privind recunoașterea și încuviințarea executării hotărârii arbitrale străine menționată își găsesc suportul, careva restricții prevăzute la art. 471 și art. 476 din Codul de procedură civilă, nefiind stabilite.

Nu au fost constatate circumstanțe ce ar duce la concluzia că hotărârea arbitrală străină, prin executarea sa, ar putea prejudicia suveranitatea sau amenința securitatea Republicii Moldova. Conform datelor stabilite, hotărârea arbitrală străină nu este rezultatul unei fraude comise în procedura din străinătate și prin dispozitivul hotărârii nu se dispune transmiterea acțiunilor vreunei bănci licențiate în Republica Moldova, iar prin aceasta nu cade sub incidența restricțiilor impuse de legislația procesuală civilă a Republicii Moldova.

De asemenea nu s-a constatat incapacitatea vreuneia din părțile convenției arbitrale sau ilegalitatea convenției arbitrale ca atare, hotărârea a devenit obligatorie pentru părți, nu a fost anulată și nici executarea ei suspendată.

Totodată s-a stabilit că recunoașterea și încuviințarea hotărârii arbitrale nu este în contradicție cu ordinea publică din Republica Moldova.

Astfel, în cauză, raportând dispozițiile legale anterior menționate la situația de fapt dedusă judecății și față de dispozițiile care reglementează motivele de refuz al recunoașterii sau executării și probele administrate la dosar, Colegiul reține ca fiind îndeplinite condițiile pentru recunoașterea pe teritoriul Republicii Moldova a efectelor hotărârii arbitrale a Tribunalului Arbitral Internațional Ad-Hoc cu sediul în Paris, Franța, emisă la 10 martie 2020, și, prin urmare a încheierii din 10 noiembrie

2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis parțial cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA și Taddei SpA împotriva debitorului Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”.

Se menține încheierea din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă cu element de extraneitate, la cererea depusă de avocatul Maria Ciornenchi în interesele creditorilor Toto Construzioni Generali SpA (Italia) și Taddei SpA (Italia) împotriva debitorului Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” (Republica Moldova) cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh